

Presentatoren over zichzelf

Yvon Jaspers is bang om te piepen, Jeroen Pauw om Engels te spreken en Matthijs van Nieuwkerk mocht jaren geen stropdas dragen. Het boek *Presenteren* staat vol met anekdotes van televisiepresentatoren.

CHRISTJAN KNIJFF

Prem Radhakishun vindt Kees van Kooten, Wim de Bie, Frits Barend en Henk van Dorp tot de buitencategorie presentatoren horen. Maar er is maar één man die de allerbeste is en dat is Radhakishun zelf. Hij geeft zichzelf een tien.

De beoordeling verbaast Jeroen Pauw, is te lezen in het boek *Presenteren, professionals aan het woord*. "Is er iemand die zichzelf een tien geeft? Die echt denkt dat hij niet beter kan? Op zich ook grappig." Pauw geeft zichzelf een acht, net als de meeste andere presentatoren die zijn geïnterviewd door Maritte Braspenning en Jolanda aan de Stegge.

Twan Huys en Sophie Hilbrand zijn nog het meest bescheiden met een zeven. Andries Knevel twijfelde even: "Ik ben protestant hoor, dus ik moet mezelf een zes min geven. Maar ik geef mezelf een acht, want ik vind dat ik goed ben in mijn vak."

Het aardige aan het boek, dat een leidraad moet zijn voor het geven van een goede presentatie, is de openhartigheid van de presentatoren. Bij hun eigen beoordeling komen de meesten zelfverzekerd over. Maar als het over stress gaat, komen hun twijfels naar voren.

Zo was Jeroen Pauw doodzenuwachtig toen mensenrechtenactivist Jesse Jackson op bezoek zou komen. Hij vindt dat Paul Witteman en hij niet heel goed Engels spreken. Toen hij ter voorbereiding filmpjes op YouTube bekeek, kon hij Jackson zelfs niet verstaan.

Pauw: "Iemand spreekt goddorie Engels en je moet dan als presentatoren zeggen: 'Sorry, we kunnen u niet verstaan.' Dat kan toch niet?"

Uiteindelijk bleek het toch goed te gaan en werd het volgens de presentator een vrolijke uitzending.

In het boek staan meer anekdotes van Pauw. Zo bleek hij als presentator van *RTL Nieuws* in 1989 te moeten kiezen tussen zijn haar en een stropdas. Hij mocht zijn haar lang houden als hij maar een stropdas droeg, anders moest de schaar erin. Pauw koos voor zijn haar.

Ook Matthijs van Nieuwkerk had een stropdasaffaire. Hij mocht er juist geen dragen bij *De wereld draait door*, omdat dassen te ouwelijk zouden zijn en niet bij de uitstraling van Nederland 3 pasten. In september 2010 werd het verbod na vijf

**Yvon Jaspers:
'Die stem van mij is te hoog, te veel. Ik vind het zelf ook irritant'**

jaar opgeheven en mag hij zich sindsdien kleden zoals hij wil.

De presentatoren stellen zich in het boek het kwetsbaarst op wanneer het over hun stem gaat. Zelfs Radhakishun merkt op dat zijn accent in dertig jaar minder hard is geworden. Wilfred Genee is van zijn Friese accent verlost toen hij een jaar of zestien was. "Ik las elke dag de krant voor en dan luisterde ik mezelf terug op de cassette recorder. Alles aan dialect heb ik er toen

Pas sinds anderhalf jaar mag Matthijs van Nieuwkerk zich kleden zoals hij wil voor *DWDD*.

FOTO ROBERT VOS/ANP

uitgewerkt, dag in dag uit."

Vrouwelijke presentatoren zijn bang de hoogte in te schieten. Zo krijgt Yvon Jaspers vlak voordat de camera's gaan draaien vaak nog van een eindredacteur te horen dat ze niet moet piepen. Dat blijkt ze te doen wanneer ze enthousiast is. Jaspers: "Het is te hoog, het is te veel. Ik vind het zelf ook irritant."

Mariëlle Tweebeeke heeft van een logopediste geleerd om vanuit haar buik te ademen, want zij schiet de

hoogte in wanneer ze zich druk maakt.

Afgezien van de anekdotes staan in het boek veel tips: van kleding en make-up tot lichaamshouding en inhoudelijke voorbereiding. Auteur Braspenning was ooit verslaggever en presentator van *Brandpunt* en *Kruispunt* en geeft sinds vijftien jaar presentatietrainingen.

Niet alle tips zijn even spannend ('verzamel informatie', 'beweeg rustig'), maar sommige zijn even

nuttig als grappig. Over wijde boxershorts van mannen schrijft het duo, terwijl kledingstyliste Els Haaker wordt geciteerd: "Uit die wijde broeken! Want met zo'n boxer krijg je een frommel in het kruis, dat wil je niet weten. Doe iets met stretch om je billen, zodat het zaakje niet van hot naar her slingert."

Maritte Braspenning & Jolanda aan de Stegge: *Presenteren, Professionals aan het woord*, € 18,95.

kiosk

De bekentenis van een gelukkige parasiet

Een redacteur van *The Economist* was onaangenaam verrast toen een bijna perfect Engels sprekende Chinese moeite had hem te verstaan.

De journalist ontmoette de student begin deze maand in de trein van Newcastle naar York. Hij merkte nog tijdens het gesprek dat de fout bij hem lag. Zijn idioom was doorspekt met *journalese*, een vorm van Engels die alleen in journalistieke kringen wordt gebruikt.

Zijn definitie: 'Journalese is een apart dialect dat van niet-ingewijden vereist dat ze de logica laten varen en de basisregels van de grammatica soepel hanteren.'

Voor de man van *The Economist* was de ontmoeting in de trein aanleiding te verwijzen naar de taalvoorschriften in zijn eigen krant, die neerkomen op het zo veel mogelijk vermijden van *journalese*.

The Economist is een weekblad, maar de journalist heeft het over

zijn *paper*, hetgeen bij zijn Chinese gesprekspartner voor verwarring kan hebben gezorgd.

Sommige Nederlandse kranten hanteren stijlboeken, dat van *Trouw* heeft een zekere faam. De adviezen zullen hier en daar gelijk zijn aan die van *The Economist*. Daarin krijgen journalisten en redacteuren de dringende raad *slang* te vermijden. Dat is boter aan de galg smeren, want in Nederlandse kranten lijkt de opmars van woorden als 'dokken' niet meer te stuiten als wordt bedoeld betalen, met een element van dwang.

In koppen is het ook een gemakkelijk passend woord, zeker nu die steeds minder kolommen beslaan waarin steeds grotere letters moeten passen. In die context is het een hele toer om in koppen versleten woorden als crisis te vermijden, zoals *The Economist* bepleit.

Voor de hand liggende grappen in koppen en elders dienen volgens

het blad, door nogal wat Britten versleten voor Amerikaans, strikt te worden vermeden. Dat geldt ook voor codewoorden die de persoonlijke voorkeur van de journalist verdragen. *The Economist* geeft mooie voorbeelden. Iets of iemand is *respected* als hij of zij de goedkeuring

'We lachen mensen uit die wél iets doen'

van de schrijver kan wegdragen, *militant* als de journalist iemand te links vindt en *prestigious* als de schrijver nooit van de persoon of instelling heeft gehoord.

Simon Kuper van *The Financial Times* gunde de lezer laatst ook een

blik in de keuken. Hij voelde zich als jongen aangetrokken tot de journalistiek omdat het hem geen serieuze baan leek. Zijn lange ervaring heeft hem in die overtuiging alleen maar gesterkt.

Ook Kuper had enige tijd nodig om zich vertrouwd te maken met het *journalese*. Zo sprak hij als beginnend verslaggever over een *article*, een woord dat op Britse redacties nooit wordt gebruikt.

Kuper: 'Journalisten noemden hun artikelen *stories*, alsof we nog kinderen zijn.' Ook Nederlandse journalisten hebben het nooit over een artikel, maar over een stuk of een verhaal. Hoofdartikel als synoniem voor commentaar dreigt te verdwijnen.

In zijn even knappe als ontroerende stuk beschrijft Kuper hoe nu en dan bij hem de twijfel toeslaat. Zoals wanneer hij graag iets nuttigs wil doen; zich even geen 'parasiet' wil voelen. 'Wij staan aan de zijkant

en maken mensen belachelijk die wél iets doen, zoals politici en zakenmensen.'

Kuper noemt enkele voorbeelden van journalisten die zwichtten voor de drang iets 'nuttigs' te doen, hetgeen hem toch verzoent met zijn lot. (*Why I'm happy to be a parasite*, is de kop boven zijn stuk). Zo ging het verkeerd met Christopher Hit-chens toen hij de gewone journalistiek inruilde 'voor een rol als propagandist voor de oorlog in Irak'.

Ook de journalisten die tijdens die oorlog vereerd waren met de aandacht van Amerikaanse hoogwaardigheidsbekleders, dachten iets nuttigs te doen. Ze stuurden echter verzonden verhalen de wereld in over massavernietigingswapens.

Kupers conclusie: 'Als journalisten iets nuttigs willen doen, loopt dat vaak uit op het schrijven van stukken vol onwaarheden.'

RENÉ TER STEEGE